

Dimbes-dombos Óvoda Sós-kút
Pedagógiai Program

A külső világ tevékeny megismerése

2023. szeptember 1.

Készítette: Az óvoda nevelőközössége

Tartalom

Jogszályi háttere	4
I. Bevezető	6
1. Intézményünk adatai	7
2. Csoportjaink.....	7
3. Helyzetelemzés	7
II. Gyermekkép, óvodakép	8
1. Óvodakép	10
2. Alapelvünk.....	11
III. Óvodai nevelés feladatai	10
1. Általános feladatok	10
2. Egészséges életmód alakítása.....	10
2.1. Táplálkozási szokások alakítása	11
2.2. Higiénés szokások alakítása	12
2.3. Pihenés - alvás szokásai	12
2.4. Testedzés, testmozgás szokásainak alakítása.....	12
2.5. Anyanyelvi nevelés fejlesztés az egészséges életmódra nevelés alkalmával	13
2.6. Környezetvédelemhez és megóváshoz kapcsolatos szokások alakítása	13
3. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.....	13
4. Óvodánk nevelési célja	16
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	20
1. Személyi feltételek.....	19
2. Tárgyi feltételek	20
3. Az óvoda kapcsolatai	21
4. Veszélyeztettség.....	22
V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	26
1. Játék	29
2. A külső világ tevékeny megismerése - matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.....	31
3. Irodalmi tevékenységek: mese, vers	30

4.	Anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása	32
5.	Értelmi nevelési feladat	35
6.	Verseléssel, meséléssel kapcsolatos feladatok.....	36
7.	Zenei tevékenységek: ének, zene, énekes játék	37
8.	Vizuális tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	39
9.	Mozgás – testnevelés	43
10.	Munka jellegű tevékenységek	42
11.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	47
12.	Sajátos nevelési igényű gyerekek ellátása, fejlesztési céljai és feladatai.....	46
VI.	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	50
1.	A tankötelezettség megállapítása	43
2.	Testi feltételek.....	43
3.	Lelki feltételek	43
4.	Szociális feltételek	50
VII.	Az egészségre nevelés, egészségfejlesztési program.....	50
1.	Egészséges táplálkozás	52
2.	Mindennapos testnevelés, testmozgás.....	54
3.	Személyi higiéné	54
4.	Testi és lelki egészség	56
5.	A bántalmazás, erőszak megelőzése	57
6.	Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás	60
7.	Környezeti nevelési program	61
VIII.	Záradék	63
Mellékletek	64

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény

Hatályos: 2023.07.07-2023.12.31-ig

- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. LII. törvény

Hatályos: 2023.09.02-2023.12.31-ig

- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról

48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiaiszakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- Az óvoda Alapító okirata

I. Bevezető

Napjainkban elengedhetetlen, hogy figyelembe vegyünk óvodai nevelő munkánkban a megváltozott társadalmi környezetet, amelyből a kisgyermek érkezik.

Szükségserűvé vált, hogy pedagógiai munkánk megújításához meglévő nevelői gyakorlatunk mellett tisztában legyünk a hazai oktatás-nevelés korszerűsítési törekvéseivel, mindezek mellett pedig ismerjük közvetlen partnereink véleményét, igényét és elvárásait.

Programunk -adaptált program - az Alapprogramra építve, azzal összhangban, a helyi lehetőségek és szükségletek figyelembevételével készítettük el.

E dokumentumban határozzuk meg az óvodánkban folyó nevelőmunka alapelveit, céljait, feladatait, a gyermeki tevékenységeket és a fejlődés kritériumait.

A pedagógiai programunkban erősségeink megőrzésére törekszünk, melyek összhangban állnak nevelési programunk fő értékeivel. Aki ezt a programot a kezébe veszi, kialakul benne egy kép az itt folyó nevelésről.

Nevelőközösségünk számára fontos, hogy az ide járó gyermekek érzelmi biztonságban töltsék óvodás napjaikat, melyben hangsúlyos helyet foglalnak el az alapképességek és kulcskompetenciák fejlesztése, melyek révén rendelkezhetnek a mindennapi életben hasznosítható tudással.

Szeretnénk, ha a hozzánk járó gyermekek szeretetteljes, biztonságos, érzelmekben gazdag, boldog környezetben nőnének fel, és életükben az óvodáskor olyan időszak lenne, amire jó visszaemlékezni. A velük foglalkozó felnőtteknek alapelve kell, hogy legyen a gyermekközpontúság, a befogadó nevelés, a gyermek személyiségének érzelmi biztonságot nyújtó tisztelete, egyediségének elfogadása, szeretete és megbecsülése.

Legfőbb célunk a nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, sok szép élményt adó, folyamatos, szabad játékot és aktív tevékenységet biztosító óvodai élet megszervezése.

Kovács Károlyné

Óvodavezető

1. Intézményünk adatai:

Hivatalos elnevezés: Dimbes-dombos Óvoda
OM: 032828
Fenntartó: Sós-kút Község Önkormányzat
Polgármesteri Hivatal
2038 Sós-kút, Szabadság tér 1.

Címünk: 2038 Sós-kút, Tulipán u. 9/A

Elérhetőségeink:

Telefon: 23/348-055
E-mail: ovoda@soskut.hu
Honlap: <https://www.dimbesdombosovoda.hu>

Óvodánk 6 óvodai csoportszobával és tornateremmel rendelkezik.

Jelenleg 6 csoport működik, négy homogén és két vegyes életkorú csoport.

2. Csoportjaink:

KATICA / vegyes /
PILLANGÓ
MICIMACKÓ
CICA
SÜNI
NYUSZI / vegyes /

3. Helyzetelemzés

Az óvoda 1977-ben épült, 4 csoportos óvoda volt.

2010-ben óvodabővítés keretében új épületszárnyat kaptunk és ebben helyet kapott egy korszerűen felszerelt tornaterem, és két óvodai csoportszoba a hozzá tartozó mosdóval,

folyosóval. Az előírásoknak megfelelően kialakításra került az illemhely a mozgáskorlátozottak számára.

Csoportszobáink tágasak, esztétikusak. Külön helyiségben működik a fejlesztés, melyet szakképzett fejlesztőpedagógus lát el heti 24 órában.

Külön helyiségben működik a Pedagógiai Szakszolgálat által működtetett logopédiai ellátás is heti két alkalommal, továbbá a szintén általuk biztosított mozgásterápiás fejlesztés a tornateremben, szintén heti két alkalommal.

A mozgásigény kielégítésére minden évszakban a tornaszoba ad lehetőséget.

Tágas udvarunkon az Uniós szabványnak megfelelő / tovább bővíthető / játékeszközök találhatók, balesetmentesített környezetben.

Óvodánkat elsősorban a településen élők, illetve az itt dolgozók gyermekei veszik igénybe, de szívesen választják gyermekeik számára a környező településen élő szülők is.

A családok megváltozott életkörülményeiből adódóan óvodánkban a társadalom valamennyi rétegének gyermeke jelen van. Az adott körülmények az óvoda részéről tudatos fejlesztést feltételeznek a hátrány kompenzálásban és tehetséggondozásban. Minden évben a beíratáskor dől el, hogy szeptemberben mennyi homogén és heterogén szervezésű csoportot indítunk, ami függ a gyermekek létszámától, korától. Fontos, hogy az újonnan induló csoport óvodapedagógusai azonosuljanak az osztott vagy osztatlan csoport előnyeivel, mert munkájuk csak így lehet eredményes.

Szülői kezdeményezésre létre jött, kiemelten közhasznú alapítvány /„ Félkrajcár Alapítvány ”/ és a Szülői szervezet segíti az óvodai élet színesítését anyagiakkal és ötleteikkel. A szülővel való kapcsolatunk jó, hiszen mindnyájan a gyermekek érdekeiben cselekszünk.

I. Gyermekkép, óvodakép

Úgy tartjuk, hogy minden gyermek más, ezért az eltérő fejlődésű és képességű gyermekek a világot, annak megismerését sokféle úton, időben eltérő módon fogják fel – vagyis másképp.

A hozzánk járó gyermekeknek olyan környezetet biztosítunk, amely támogatja az élmények feldolgozást, amelyben természetes módon élhet együtt a különbözőségekkel, ezért az óvodáskor végére korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris, elfogadó, együttműködő játszótársá, csoporttársá válhat.

Gyermekközpontú, befogadó nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön. Az esetleges hátrányai csökkenjenek. Nevelésünk előítélet mentes. Minden gyermeket megillet személyiségének szabad kibontakoztatása, életkorának és érettségének megfelelő testi és lelki szükségleteinek biztosítása.

Olyan világot teremtünk a gyermekek számára, amelyben megtapasztalhatják, hogy „A világ jó. „

A kisgyermek a tevékenységeiben érzékszervi tapasztalatok alapján ismeri meg az állandóan változó, alakuló világot. Sikeres és sikertelen próbálkozásai útján lassan felfedezi a világot. A jót és a rosszat, a számára értékest és értéktelent képes lesz megkülönböztetni.

Minden gyermek érték, de ahhoz, hogy ezek az értékek, lehetőségek megvalósuljanak, segítségre van szüksége. Amellett, hogy biztosítjuk számára az önfelelt boldog gyermekkort, gondolnunk kell a jövőjére is, arra, hogy sikeres felnőtté válhat, ha képességei, tudása alkalmazhatóvá válik.

Ebben a hosszú folyamatban hangsúlyos helyet foglal el a szabad játék, amely személyisége teljes kibontakoztatásához vezethet, hiszen a játék a fejlődés és fejlesztés legjobb eszköze óvodáskorban.

Fejlődését genetikai adottságok az érési törvényszerűségek és a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A fejlődésük nyomon követése lehetővé teszi a szükséges beavatkozásokat.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermekekkel foglalkozó felnőttek modell közvetítő szerepet töltenek be, ennek érdekében mintát kell nyújtaniuk számukra, kerülve a nemi sztereotípiákat, hangsúlyozva a nemek társadalmi egyenlőségét.

Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus. A nevelés teljes időtartama alatt jelen van a gyermekek között. Modellt, mintát nyújt, elfogadó, segítő, támogató attitűdjével. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és a nem pedagógus alkalmazottaknak munkája összhangban van, egymást támogatva folyik, így segítve a nevelés eredményességét. Fontos szabályunk az elvárások megbeszélése, az együtt nevelés. A migráns gyermekek kultúrájának, anyanyelvének megismertetése révén megismerkednek más népek életével, szokásaival.

1. Óvodakép

A Dimbes-dombos óvodában olyan gyermekközpontú környezetet alakítottunk ki, ahol a befogadó attitűd természetes, az óvodapedagógus, a nevelő munkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. Szívesen fogadjuk azoknak a családoknak az érdeklődését is, akik más kultúrát közvetítenek gyermekeik felé, nem magyar állampolgárként élnek falunkban.

Törekszünk arra, hogy amennyiben hazájukat elhagyni kényszerülő család gyermek (migráns) kerül az intézményünkbe, úgy annak a gyermeknek az óvodai nevelésében biztosítsuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Amennyiben óvodánk migráns gyermekek nevelését is végeznék, úgy dolgozóinknak feladatul tűznék ki, hogy lehetőséget teremtsenek arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett elsődleges a gyermeki szükségletek kielégítése egyéni bánásmóddal, a kisgyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatásával. Az óvoda nevelési feladatait a családi nevelésre alapozza, hiszen az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. A köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a gyermekek 3 éves korától az iskolába lépésig. Az óvodás időszakban törekszünk változatos tevékenységekkel megteremteni az iskolába lépéshez szükséges belső pszichikus feltételeket.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez, optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára a legelfogadhatóbb környezetben nevelkedjen. Ennek feltétele a gyermek jelzéseire fordított komoly figyelem, a nem könnyen érthető jelzések, tünetek értelmezése, s az ezek mögött lévő szükségletek feltárása. Fokozott figyelemmel kísérjük az életkori és egyéni sajátosságokat, a tehetségek kibontakoztatására teret biztosítunk a tevékenységeken keresztül.

2. Alapelvünk, hogy:

- *Az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg. Az óvodák az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítik el a helyi pedagógiai programjukat*
- minden gyermek egy külön személyiség, akit elfogadunk, tisztelünk, szeretetteljes környezetben nevelünk, megbecsüljük, és bizalommal kezelünk.
- nevelési elveink segítik a gyermeki személyiség fejlődését, az egyén készségek és képességek kibontakoztatását.
- pedagógiai hatásaink igazodnak a gyermekek személyiségéhez.

Óvodapedagógusaink és az óvoda valamennyi dolgozója részéről megvalósul a gyermeki személyiséget övező bizalom az által, ahogy a gyermekekkel foglalkozunk, az érdekeiket minden tekintetben figyelembe kívánjuk venni.

Minden dolgozónktól olyan bánásmódot és kommunikációt várunk el a kisgyermekekkel szemben, amely modellértékű. Ennek érdekében az óvodapedagógusok és nem pedagógus dolgozók munkája teljes összhangban van. A szabad játék feltételeinek megteremtése hangsúlyos és elsődleges helyet kap az óvodai élet megszervezésében.

Nevelésünk gondoskodik e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről. Lehetővé tesszük és segítjük a gyermek személyiségfejlődését az egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Pedagógiai intézkedéseink figyelemmel kísérik a gyermek személyiségfejlődését, törekedve a hátrányok csökkentésére.

Mindent megteszünk az optimális feltételek biztosításában úgy a személyi, mint a tárgyi feltételek terén.

A feltételek megteremtéséhez elengedhetetlen a megalapozott, jól átgondolt és megtervezett költségvetés elkészítése, de felhasználjuk az alapítvány, a szülői munkaközösség és rajtuk keresztül a szülők segítségét is. Pályázati tevékenységünk terén is törekszünk az aktivitásra.

Óvodánk minden mozzanatával a gyermekek életformáját szolgálja.

A tárgyi, szokásbeli, az érzelmi és tartalmi környezet alapja a gyermek fejlődésének, szabad játékának és tanulásának, segítve az iskolai környezetbe történő beilleszkedést.

Nevelőmunkánk során segítjük a gyerekeket a nyitottság elsajátításához, a különbözőség elfogadásához, a környezettudatos magatartás megalapozásával a természet értő szemléletéhez.

Hangsúlyt helyezünk a hagyományok, szokások a kulturális örökség megismerésére, ápolására is. Befogadó nevelésünkkel lehetőséget teremtünk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek óvodai nevelésére, a multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integrációra.

Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

II. Az óvodai nevelés feladatai

1. Általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül /363/2012. (XII.17.) Korm. rend. 1. melléklet III./:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A Magyar Közlöny 2018. évi 118. számában megjelent, a 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelettel bevezetve:

- a nemzeti identitástudat erősítése
- nagy hangsúly fektetése a hazához való kötődésre
- az egészséges életmód még hangsúlyosabb kialakítása.

2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi-lelki fejlődésének elősegítése.

A gyermek egészségéért a család mellett az óvoda is felelősséggel tartozik. Az eredményes egészségnevelő munkánk alapja az egészségvédelmi szemlélet fejlesztése a korszerű megelőzés a prevenció. Az egészség edzése, óvása, megőrzése érdekében feladatunk a

mindennapi szabadlevegőn tartózkodás megszervezése. Szülők bevonásával a gyümölcsnapok bevezetése biztosítja a megfelelő napi vitaminok bevitelét, melyek igen fontosak a fejlődő gyermeki szervezet számára.

A kisgyermek számára az elsődleges modell a szülő, a család és a közvetlen környezete.

A gyermek testi fejlődésének elősegítése, a mozgásigény kielégítése, az egészséges életmód, a pihenés, a testápolás, az étkezés, az öltözködési szokások kialakítása, a betegségmegelőzés az egészségmegőrzés, az összerendezett harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése alapvető feladatunk.

Nagyon fontos a családokkal való együttműködés. Követendő példa szempontjából kiemelt jelentőségű az óvónők egészség nevelő munkája, benne az egészségügyi szűrővizsgálatokkal, mint gerinc, lúdtalp, hallás, látás vizsgálat, valamint a fogászati szűrés.

A kialakítandó szokások megfelelnek a gyermek korának, szellemi, lelki sajátosságainak, igazodnak a gyermek személyiségéhez.

Tevékenységekbe való bevonás segíti a gyermek önálló véleményalkotását és döntési képességeinek fejlődését, ezzel közvetett módon az iskolai beilleszkedést.

Megfelelő szakembereket vonunk be / gyermekorvos, védőnő, pszichológus / a speciális gondozó, prevenció és korrekció testi-, lelki nevelési feladatok ellátásába. Az óvónő az egészséges életmódra nevelés érdekében szokásokat alakít ki.

2.1 Táplálkozási szokások alakítása

- Az étkezések a napirendbe épülve ritmikus időben történnek, az óvónő tapintattal szoktatja, segíti a gyermekeket a kívánt táplálkozási követelményekhez.
- Megfelelő folyadékot biztosít a nap folyamán.
- Figyelembe veszi étkezéskor az egyéni szükségleteket.
- Közösén elkészített saláták fogyasztására lehetőséget biztosít.
- Szülők bevonásával biztosítja a napi gyümölcs fogyasztást.
- Faliújságon tájékoztatja a szülőket az óvodai étlapról, hogy azt figyelembe véve alakítsák az otthoni étkezést.
- Kialakítják a kulturált étkezési szokásokat / esztétikus terítés, helyes evőeszköz használat, nyugodt étkezés, étkezés közbeni helyes viselkedés /

- Figyelembe veszi a családok sajátos táplálkozási szokásait, ezeket tapintatosan összehangolja az óvodai szokásrendszerrel.
- Segítséget nyújt a terítésben, az étkezés előkészületeiben, ösztönöz az önálló munkavégzésre.
- Javaslatot tesz az egészséges ételek, italok fogyasztására / születésnapok, farsang, egyéb események alkalmával is. / Felhívja a figyelmet a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és a telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére. Ösztönzi a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztását.

2.2 Higiénés szokások alakítása

- Az óvónő kiemelt jelentőséget tulajdonít a gondozásnak, segíti a testápolási és tisztálkodási szokások alakítását, gyakoroltatja a tisztálkodási eszközök használatát (pl. fogmosás).
- Az óvodapedagógus kiemelt feladata az is, hogy segítse a gyermek helyes öltözködési szokásainak kialakítását, az egészségmegőrzés szempontjait figyelembe véve.
- Az elhanyagolt gyermekek szüleivel tapintatos beszélgetést kezdeményez.
- Fokozatosan ráébreszti a gyermeket, hogy hogyan segítsen önmagán, hogyan váljon egyre önállóbbá.
- Bensőséges kapcsolat létrehozására törekszik a gyermekkel, együttműködik a gondozást segítő többi munkatárssal.
- Megismerteti e gyermeket az orrfúvás megfelelő módjával, köhögéskor tüsszentéskor kívánatos viselkedéssel.

2.3 Pihenés-alvás szokásai

- az óvónő minden csoportban mesével, énekkel altat, felfigyel a zaklatott, nyugtalan gyermekekre, igyekszik megnyugtatni
- alvás idő alatt biztosítja a nyugalmat, csendet
- az alvást nem erőlteti / nyugodt pihenés /

2.4 Testedzés, testmozgás szokásainak alakítása

- Változatos mozgáslehetőségeket biztosít a természetes mozgáskedv megőrzésére, a mozgás megszerettetésére.
- A helyes testtartás kialakítása és a mozgásügyesség fejlesztése érdekében / prevenció / rendszeresen szervez láb és tartásjavító mozgásos játékokat.
- Biztosítja a mindennapi levegőn történő / szabadban / mozgást, jó időben és rossz idő esetén is. / séták, kirándulások, mozgásos játékok/ Ha az időjárás nem engedi a tornaszobában.
- Figyel az időjárásnak megfelelő öltözködésre.
- Gondoskodik a termék levegő cseréjéről.

2.5 Anyanyelvi nevelés fejlesztés az egészséges életmódra nevelés alkalmával

- A gyermekek szükségletei, kívánságai szóbeli kifejezésére készíti.
- Törekszik a tevékenységek pontos szóbeli megfogalmazására.
- Lehetőséget teremt a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben a különböző beszédformák gyakorlására, cselekvésekkel kapcsolatos fogalmak, összefüggések, műveletek megnevezésére.
- Törekszik arra, hogy a saját és más dolgozók kommunikációja, bánásmódja modell értékű legyen.

2.6 Környezetvédelemhez és megóváshoz kapcsolatos szokások alakítása

- Az óvónő a környezet védelméhez, megóváshoz kapcsolódó szokásokat alakít ki. / víztakarékosság, növények, állatok óvása. Az óvoda udvarán megtalálható madarak téli etetése, nyáron itatása, fürdésüknek biztosítása. Az állatok és rovarok védelmének biztosítása a településünkön megfigyelhető állatok megtekintése. A fenntarthatóság a szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, környezet tisztaságára nevelés jegyében, ökolábnyom csökkentése. Ezek közé tartozik a kupakgyűjtés is. / Ebben nagy segítségünkre van a Lépten-nyomon óvodai program, amely minden gyermekhez eljut.

3. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az érzelem a személyiség szubjektív állapotát és a környezethez, az őt körülvevő világhoz való viszonyát fejezi ki, közvetlen átélés formájában.

- Az óvodás gyermek magatartása érzelem vezérelt. Nevelőmunkánkban fontosnak tartjuk, hogy érzelmi biztonságban, otthonos derűs, kiegyensúlyozott napi, heti, havi évi ritmusban, szeretetteljes nevelésben és környezetben, változatos, számára választható tevékenységeket végezzen. Szokásrendünk, nevelési hatásaink elősegítik, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek legyenek a környezetükhöz való legoptimálisabb alkalmazkodásra. Törekszünk arra, hogy már a befogadás pillanatában az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék. / Előzetes családlátogatás alkalmával megismert óvó nénik fogadják. / Kedves elfogadó légkör vegye körül a gyermeket, ahol az óvó nénit, dadus nénit, társait az elfogadás jellemzi, és védelmet, biztonságot nyújt számára.
- A gyermek óvodába lépése a családdal való együtt tervezés első pillére. A befogadás pillanatában az óvodapedagógus –gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek között olyan pozitív magatartás, viselkedési minta alakuljon ki, amely elfogadja a különbözőségeket és megértő egymást elfogadó érzelmi kapcsolatra épül.
- Segítjük a gyermek önkifejezési törekvéseit, hajlamainak, érdeklődésének és képességeinek szabad kifejezése által.
- Fontos számunkra a gyermek erkölcsi értékrendjének, szokás és normarendszerének megalapozása. Ennek érdekében fejlesztjük erre vonatkozó kompetenciáit: erkölcsi tulajdonságait, szociális készségeit és képességeit, attitűdjeit.
- Megalapozzuk a szülőföldhöz kötődést szűkebb és tágabb környezetének megismerése által.
- A gyermeki magatartás alakításában fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok és az itt dolgozók gyermekekkel való kapcsolata, viselkedése modellértékű legyen az óvodánkba járó gyermekek számára.
- Segítjük a sajátos törődést igénylő gyermekek – nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermeke érzelmi nevelését, szocializációs képességeik fejlődését, szükség esetén megfelelő szakember biztosításával. / művészeti isk. oktatói /

- Óvodai nevelésünket a családi nevelés kiegészítő részének tekintjük. Fontos számunkra a szülőkkel és gyermekekkel olyan vélemény csere, döntés, melynek eredményeként lehetővé válik a többféle nézet és érték olyan módon történő összeegyeztetése, beépítése nevelési programunkba, mely óvodánk normarendszerébe is bele illik.
- A gyermekek többsége 3 éves korára tudja magáról, hogy milyen nemű, kialakul a nemi identitása, és ennek megfelelően próbál viselkedni. Tapasztaljuk, hogy a nemek közötti szerepek egyre inkább összemosódnak, határai tágulnak. Nevelő munkánk során kerüljük a nemi sztereotípiák / fiú-lány / erősítését, törekszünk ennek fokozatos oldására.

Az óvónő feladatai:

- Csoportjában otthonos, barátságos légkört alakít ki, ahol érvényesülhetnek a kedvező érzelmi hatások, az érzelmi biztonság eljuttatja a gyermekeket ahhoz a tapasztalathoz, hogy együtt lenni együtt tevékenykedni jó.
- Személyes mintaadással erősíti a pozitív gyermeki megnyilvánulásokat. /szeretet, elfogadás, figyelmesség, érdeklődés, aktivitás, bizalom, tisztelet, elismerés, kíváncsiság. /
- Gondot fordít a beszoktatás, befogadás folyamatára, igyekszik minden gyermek igényét testi-, lelki szükségleteit differenciált módon figyelembe venni.
- Segíti az új gyermek beilleszkedését a csoport életébe, erősíti biztonságérzetét, az őt körülvevő személyek – óvodapedagógus –dajka – óvodástársak - elfogadásában, az óvodai élet szokásrendszerének megismerésében, elfogadásában.
- Megszervezi a csoport életét, kialakítja a szokás és szabályrendszereket. / együttműködés, önállóság, önfegyelem, kitartás, akarat, feladat és szabálytudat közös értékek óvása, védelme /
- Lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek gyakorolhassa a társaihoz való helyes viszonyulást, melyből megerősítést kap saját viselkedésére vonatkozóan.
- Személyes példaadással, helyzetteremtésével fejleszti a gyermekek erkölcsi tulajdonságait, megalapozza erkölcsi értékrendjét. / segítőkészség, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség /

- Lehetőséget teremt a gyermek természetes, társas szükségleteinek kielégítésére.
- Példamutatással neveli a gyermeket toleranciára, a különbözőségek elfogadására.
- Folyamatos kapcsolatot tart fenn a logopédussal, fejlesztőpedagógussal, pszichológussal.
- Szorgalmazza, hogy a konfliktusokat a gyermek maga oldja meg, segítségadás esetén törekszik a nyertes-vesztes nélküli megoldásokra.
- Az együttes tevékenykedés során kialakuló baráti kapcsolatokat támogatja.
- Úgy szervezi a gyermekek óvodai életét, hogy az magába foglalja a szabad mozgást, a sokféle tevékenységi lehetőséget, de lehetőséget ad az elvonulásra / kuckójátékra / is.
- Változatos élményeken és tapasztalatokon keresztül megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, annak hagyományait, erősíti a szülőföldhöz való tartozás érzését.
- A szocializáció szempontjából törekszik a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlására, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának és szokás-, valamint normarendszerének megalapozására.

4. Az óvodánk nevelési célja

A 3-7 éves gyermek személyiségfejlesztése életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával

- Testi-, érzelmi-, közösségi-, értelmi érettség alakítása, az egyéni személyiségjellemzőknek megfelelően.
- Adekvát és rendszeres életritmus kialakítása, működtetése a gyermek számára biztonságot nyújtó, megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer által.
- Nyelvi kifejezőkészség megalapozása.
- Komplex nevelés, mely a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartására és kielégítésére, a kreativitás előtérbe helyezésére, és a kompetencia érzés kialakítására fenntartására törekszik.
- Játékba integrált cselekvéses tanulás, melynek révén az ismeretek tapasztalatokon keresztül történő megszerzése a cél. Megteremtve ez által azt a lehetőséget, hogy a

gyermekjátékon, művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére a tanulás örömeinek átélésére.

- A tágabb és szűkebb környezete közvetlen tapasztalati úton történő megismerésével környezettudatos magatartás megalapozása azért, hogy a gyermek tisztelje környezetét, és bátran alakítsa anélkül, hogy kárt okozna benne.
- Sikeres, a közösségi élethez szükséges szociális integráció
- Az önálló, ugyanakkor együttműködésre képes szociális fejlettség elérése az egyéni személyiségjellemzőknek megfelelően.
- A családokkal való együttműködés, kooperáció, partnerség megalapozása, működtetése a folyamatos párbeszéd feltételeinek biztosítása a gyermekek beilleszkedésének segítése érdekében.
- Az óvodai környezet alakítása oly módon, hogy az biztonságot, nyugalmat biztosítson, a gyermekeket körülvevő felnőttek óvónők, dajkák természetes támaszt, ha kell, társat jelentsenek a gyermekek számára.
- Egyéni differenciált bánásmóddal a gyermek személyes igényeinek biztosítása.
- Az óvoda közösségformáló szerepének erősítésével törekedjen arra, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben, váljék igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor egyedül is tevékenykedhessen.
- Az önként vállalt tevékenységek révén a gyermek élje meg a közösségért való tevékenykedés örömeit, ami az értékek, normák kialakulásához vezet.
- Integráció és inklúzió a különös gondoskodást igénylő gyermekek számára
- A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékűnek érezze magát.
- Az egyéni differenciált fejlesztés különös gondossággal, megfelelő területeken, és módon, szakemberek együttműködésével történjen, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő környezet vegye körül.
- A pedagógiai környezet a másság elfogadását és a toleranciát biztosítsa.

III. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai élet megszervezésének középpontjában a gyermek áll. Pedagógusaink jól felkészült szakemberek, személyiségük meghatározó a gyermekek számára. A teljes nevelési időben jelen vannak a gyermekek között. Az óvónő segítő, támogató, elfogadó magatartása modell a gyermekek számára. Eredményes munkájuk feltétele, hogy összhangban legyenek egymással és a nem pedagógus alkalmazottakkal. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciális szakember közreműködését igényeljük. A migráns gyermekeknek lehetőséget biztosítunk egymás kultúrájának megismerésére. /Képek, filmek, dalok, játékok./

Gyermekeink egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek szükségleteihez, figyelembe vesszük a helyi szokásokat, igazodunk az iskola reggeli beérkezéséhez, ezzel is segítve a szülőket gyermekeik mindkét intézménybe történő időbeni beérkezéséhez.

Fő elvünk, hogy a rendszeresen ismétlődő tevékenységek biztonságot teremtsenek gyermekeinknek. Segít a helyes szokásrendszer kialakításában és a szabálytudat kialakításában. Az óvónők alkalmazkodnak, improvizálnak az élethelyzetekhez, évszakokhoz, természeti jelenségekhez, ezáltal minden lehetőséget megragadnak a mondókázásra, mesélésre. Amikor kedv, igény, idő és hely van bármikor lehetőséget biztosítunk a mesélésre, a verselésre és az éneklésre.

Kiemelt szerepet tulajdonítunk a gondozásnak, hiszen ilyenkor is nevelünk, mélyítjük kapcsolatunkat a gyermekekkel. Gondozási tevékenység alkalmával fokozódik a gyerekek beszédkedve, közlékenysége. Az ilyenkor kialakuló beszélgetés, bemutatás, nyelvi utánzásra készítés alkalmat ad a legkülönbözőbb beszédformák gyakorlására, a legváltozatosabb spontán beszédfordulatok alkalmazására.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek érdekében együttműködünk a szülőkkel, közös megbeszélések (fogadóóra), közös programok (sportnap, kreatív délután, szalonnasütés). A rászoruló családoknak hozzájuk illeszkedő megoldásokat javasolunk, illetve keresünk. Szem előtt tartjuk a gyermek mindenek

feletti érdekeit, hogy a gyermek kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételeket biztosítsuk együttműködve a szülőkkel, a kölcsönös bizalomra építve.

A szülők nyilatkoznak arról, hogy pl. családlátogatáson szívesen fogadnák-e az óvónőt.

Az óvónő szerepe, hogy mindig a gyermek családjának jellemzőinek, élethelyzetének ismeretében cselekedjék, mindig az adott szituáció függvényében. (Tanácsot ad, támogat, segít, felhívja a figyelmet a problémákra.)

Szükség esetén a beavatkozás komolyabb formáival is élnie kell. (Gyermekjóléti Szolgálat).

Az együttműködés lehetőséget nyújt az óvoda életébe való betekintésbe, közösségvállalásba.

A sikeres kapcsolattartás érdekében a kölcsönös bizalmat erősítő találkozási formákat szervezünk. Ilyen összejövetelek a kreatív délutánok, szülőknek szervezett óvodai életen kívüli programok. Óvónőinkben az „anyai” jellemzőknek kell dominálniuk, nemcsak a befogadás időszakában, hanem folyamatosan figyelemmel kell lenni a család és az óvoda szokásainak összehangolására.

Óvodásaink fejlődésének nyomon követését a fejlesztő munka hatékonyságát a harmonikus személyiség fejlesztés érdekében fejlettségmérő lapokat használunk. Annak pontos vezetése elősegíti a problémák korai felismerését és lehetőség nyílik arra, hogy időben elkezdjük az egyénre szabott prevenciós fejlesztéseket és képet kapunk arról, hogy melyik gyermeknek lesz szüksége más szakember segítségére. Így nagyobb esélyük van a hátrányok leküzdésére és kellőképpen felkészített gyerekek kerülnek ki 6-7 évesen az óvodából. A fejlettségmérő lapokat Porkolábné Dr. Balogh Katalin, és a nevelőtestület által összeállított megfigyelési szempontok alapján végezzük, melyek nem sértik a gyermek érdekeit.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az azonos csoportban dolgozók megbeszélik az adott csoportban a gyermekek személyiség fejlődése érdekében tervezett módszereket, elvárásokat, így egységes elvárások alapján tudják nevelni a rájuk bízott gyermekeket.

1. Személyi feltételek

Óvodánk szakmai munkáját egy óvodavezető irányítja önálló munkáltatói jogokkal és részben önálló gazdálkodói jogkörrel. Kinevezését a Képviselő-testülettől kapja pályázati elbírálás alapján.

Az óvoda személyi ellátottsága a jelenlegi formában kedvezően segíti a célok elérését.

Óvodavezető	1 fő
Óvodapedagógus	11 fő
Óvodapedagógus Gyakornok	1 fő minősítő vizsga: (2024. május 31.)
Fejlesztőpedagógus	1 fő
Pedagógiai asszisztens	2 fő
Gyógypedagógiai asszisztens	1 fő
Óvodatitkár	1 fő
Dajka	8 fő

Külső segítő szakemberek

Logopédus	1 fő - Szakszolgálat biztosítja (a Szakszolgálat humánerőforrásaitól függően)
Mozgásterapeuta	1 fő - Szakszolgálat biztosítja (a Szakszolgálat humánerőforrásaitól függően)
Óvodai és iskolai szociális munkás	1 fő – Gyermekjóléti Szolg. biztosítja

2. Tárgyi feltételek

Az óvoda 6 csoportszobával, tornateremmel és főzőkonyhával ellátott. A konyha vállalkozási formában működik. Csoportjaink száma hat, 4 csoport azonos életkorú, 2 csoport vegyes életkorú.

Csoportjaink elnevezése:

- MICIMACKÓ
- CICA
- SÜNI
- PILLANGÓ
- KATICA
- NYUSZI

Felszereltségünk jó, rendelkezünk a helyi program megvalósításának feltételeivel. Udvarunk, az épület berendezési tárgyai biztonságosak, megfelelnek a gyermekek testméreteinek. Törekszünk a lekerekített formák alkalmazására, ezzel is csökkentve a balesetveszélyt. Szinte minden mozgásformát kielégítenek udvari játékeszközök.

Az esztétikus környezet, a pasztellszínek, a puha textíliák, a természetes anyagok alkalmazása harmóniát áraszt. A csoportok berendezése lehetővé teszi e gyermekek számára a mozgás és játék igényük kielégítését. A bútorok, a csoportban lévő tárgyi felszerelések a gyermekek számára hozzáférhetők és biztonságosak.

Munkatársaink megfelelő munkakörnyezetben tudnak dolgozni, és a higiéniai feltételek is adottak. Nevelői szobánkban lehetőség van a szülők fogadására és a négy szemközt beszélgetésekre, amely biztosítja a bizalmas közlések lehetőségét.

3. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a **családi** neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az óvoda körültekintően szervezi meg, szabályozza a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemlélet formálást segíti. Ez az együttműködés a személyes kapcsolat a szülői szervezetekkel (SZMK, Alapítvány) való kapcsolat, szülői értekezletek, faliújság, a honlapunk. A szülők betekintést nyerhetnek az óvoda életébe bármikor, az óvónővel történő egyeztetés alapján. Munkadélutánokat szervezünk Advent előtt, ahol a gyerekek, szülők és az óvónők együtt készítenek különböző tárgyakat, díszítő elemeket. Hagyomány, hogy Anyák napját az óvoda udvarán közös tevékenységekkel ünnepeljük.

Támaszkodunk a szülőkre, és nyitottak vagyunk a tőlük jövő kezdeményezésekre. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A családi háttér jobb megismerése érdekében igény szerint fogadóórát tartunk, és ha igénylik családlátogatáson is részt veszünk. A kapcsolat épüljön a tapintatra az előítéletektől mentességre, a titoktartási kötelezettség betartására. A gyermekek mindenek felett álló érdeke érvényesüljön. Különös tekintettel a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek esetében. Óvodába lépés előtt lehetőségük van a szülőknek és a gyerekeknek megismerni az óvodát és az óvó néniket, dadusokat.

Fenntartóval jó a kapcsolatunk, igyekszünk biztosítani a gyerekek igényeinek megfelelő felszereléseket, eszközöket.

Érdi Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja a logopédiai, és a mozgásterápiás ellátást. Pszichológiai segítségnyújtás a gyermekek fejlesztésében és fejlődésében tanácsadás.

Az óraszámot a szakszolgálat állapítja meg, a szűrővizsgálati eredmények alapján.

A **gyermekorvossal, fogorvossal, szemész orvossal** kialakult a szükségességen alapuló ellátás. A **védőnővel** napi kapcsolatban vagyunk, rendszeresen látogat bennünket és segít a családok jobb megismerésében is.

Az **iskola** és az óvoda jól együttműködik. Nagycsoportosaink iskola látogatási foglalkozásokon vehetnek részt, ahol megismerhetik az iskolát és a tanító néüket. A **művészeti iskola** tanulói alkalmasszerűen előadást adnak az óvodásoknak.

A **Gyermekjóléti Szolgálat** meghatározott időszakokban esetmegbeszéléseket szervez, ahol az óvoda vezető és a gyermekvédelmi felelős részt vesz és közösen keresik a problémák megoldását. Együttműködésünk folyamatos, kölcsönös.

Az óvoda kapcsolatainál fontos megemlítenünk, hogy a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében intézményünk törekszik a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre, lehetőség szerint a velük való szakmai kapcsolatok kiépítésére.

Magyar Madártani Intézettel együttműködve, iránymutatásai alapján kialakítottuk a **Madárbarát Óvoda, Zöld Óvoda** kritériumait.

Az óvoda és a művészeti együttesek, civil szervezetek, helyi alkotók

Törekszünk arra, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki a környezetünkben működő művészeti együttesekkel, alkotókkal. Egymás rendezvényein való részvétel, egymás segítése.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Fontosnak tartjuk, hogy jó kapcsolatot ápoljunk a környezetünkben működő közművelődési intézményekkel. (Szepes Gyula Művelődési Központ, Csuka Zoltán Városi Könyvtár Érd, Sós-kút Könyvtár) A kapcsolat elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú, színes tartalmát.

Svédországi Lund városában **Plaster Óvodával** tartjuk kapcsolatainkat. Megismerjük egymás óvodai programját, nevelési módjait, hagyományait, jó gyakorlatait beépítve az óvoda mindennapjaiba.

4. Veszélyeztetettség

A veszélyeztetettség okai

A veszélyeztetettség több okból is előállhat:

- lehet kizárólag nagyon rossz anyagi körülmény az indoka,
- de olyan szülői, családi magatartás, mentalitás is, amely a gyermeket függetlenül veszélyezteti.

Ennek konkrét megítélése a gyermekvédelmi hatóság feladata, mely támaszkodik az óvoda jelzésére is.

Az említett kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.

Gyermekvédelmi feladatok

Gyermekvédelmi tevékenységünket a Gyermkek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló hatályos törvények, jogszabályok, rendeletek határozzák meg.

- Minden gyermeket érintő döntésben, a gyermek mindenekfelett álló érdekeit kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg
- A gyermek jogait minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell: fajra, nemre, vallásra, származásra, egyebek.
- Személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell.

- A gyermeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyermeknek joga van, hogy a nevelési intézményben biztonságos, befogadó, előítélet mentes, egészséges környezetben nevelődjön.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontására kell törekedni, és megelőzni az újabb előítéletek kialakulását.
- A migráns/külföldről érkező gyermekek nevelése során az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmének biztosítása.
- A gyermeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- Sajátos nevelést igénylő gyermekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.

Célunk:

A prevenció, korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának csökkentése. Szükség szerint beavatkozási gyakorlat családhoz illesztett segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, ami az inkluzív pedagógia természetes szemlélete.

Elveink:

- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a családi nevelés erősítése a rászoruló körében.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Szoros kapcsolat kialakítása a közvetlenül, vagy látens módon segítséget kérő családokkal.

Figyelembe vesszük:

- A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos alapelveinket
- A differenciált fejlesztés lehetőségeit a hátrányos helyzetű és a migráns gyermekek számára

Kompetenciák és feladatok a gyermekvédelem területén:

Az óvodapedagógusok kompetenciái:

- A gyermek és szülők jelzéseinek fogadása.
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezése.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztés.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermeke óvodába kerülését és járását.
- Figyelemmel kíséri a rendszeres óvodába járást, jelzi az igazolatlan hiányzást.
- Információkat ad, rendkívüli változásokról tájékoztatást nyújt a gyermekvédelmi felelős felé.
- Biztosítja a gyermeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő,- óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti.
- A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri, speciális fejlesztést végző szakemberhez irányítja a gyermeket.
- A gyermek fejlődésének dokumentációjában nyomon követi a személyiség fejlődését, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmaz. Megtervezi a felzárkóztatást, tehetséggondozást.
- A szülőkkel megfelelő együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

A gyermekvédelmi felelős kompetenciái:

- A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- A nevelési év során rendszeresen konzultál a csoportos óvónőkkel az esetleges változásokról, problémákról.
- Tájékoztatja az óvónőket a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok, törvények változásairól.

- A fogadóórák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában.
- A faliújságon tájékoztatja a szülőket az őket érintő témákban.
- Folyamatos kapcsolatot tart a családsegítőkkel.
- Évente beszámolót készít az óvodapedagógusok és az óvodavezető felé.
- Felveszi a kapcsolatot, illetve folyamatos kapcsolatot tart az
 - óvoda gyermekorvosával, védőnővel
 - Pedagógiai Szakszolgálattal
 - Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.

Óvodavezető kompetenciái:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése, -az egyenlő hozzáférés, a multi és interkulturális nevelés biztosításának, a befogadó nevelés megvalósulásának, az egészséges életmód kialakításának, a HH-s gyermekek speciális fejlesztésének, - és az érvényesítés ellenőrzése.
- Határozott kapcsolatfelvétel az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Az óvodavezető feladatai:

- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Évente egy alkalommal értékeli gyermekvédelmi munka eredményességét.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.
- Felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

IV. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

Az óvodába kerülő gyermek első játszótársa a felnőtt. Mi óvónők, akik először utánozható mintát adunk, a szabad játékfolyamat kialakulása után bevonható társak maradunk, majd a játékfolyamat elakadásakor segítővé, kezdeményezővé válunk. A szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete.

Óvodánkban nevelő munkánk során törekszünk arra, hogy ez a szükséglet mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul kielégüljön. Szeretnénk, ha a gyermekben megmaradna a játék öröme, az önálló alkotás, a felfedezés, a változás izgalma, lendítő ereje.

A játékban természetes beszédre és társaikkal való kommunikációra ösztönözzük a gyermekeket. A szabályközvetítést beszélő környezet kialakításával tesszük könnyebbé számukra. Az elmélyült jó játék kihat a gyermek testi, értelmi erőinek, erkölcsi, esztétikai érzelmeinek fejlődésére, ezért fontosnak tartjuk, hogy ennek feltételeit az óvodában eltöltött idő alatt a gyermek számára biztosítsuk.

A játékban megoldási módokat kaphat bizonyos viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit, és újra élheti kellemes élményeit, melyhez óvodánk igyekszik olyan bizalommal teli, felszabadult légkört teremteni, melyben ez lehetségessé válik.

A legtöbb ismeretet a játékon keresztül tudjuk a gyermekek felé közvetíteni, elmélyíteni. Ennek érdekében óvodánk óvónői számos élményszerzési lehetőséget biztosítanak.

Valamennyi óvodai csoportban törekszünk az optimális feltételek biztosítására, ezzel elősegítve a gyermeki kreativitás fejlődését, erősödését.

Játékformák:

- gyakorló játékok
- szimbolikus szerepjátékok
- konstruáló játékok
- szabályjátékok

Az óvónó feladatai:

- Tudatosan van jelen a játékfolyamatában, mellyel biztosítja az élményt adó tevékenység kreativitást fejlesztő és erősítő indirekt irányítás felelősségét.
- Biztosítja szabad játék elsődlegességét az óvodai nevelésben.
- Kommunikációja minta értékű.
- A szülők, család mellett utánozható mintát nyújt a játéktevékenységre, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé válik, ha a játékfolyamat elakad. Jelenlétével lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Olyan játékhelyzeteket teremt, szituációk, élethelyzetek lehetőségét, melyben érvényesülhet a természetes beszéd, melyben a gyermekek szívesen kommunikálnak, kérdeznak, és kérdéseikre választ is kapnak. (anyanyelvi nevelés terén)
- Kérdéseivel inspirálja a gyermekeket a játékelképzelések megbeszélésére, reflektív (visszaható) szemlélettel segíti azok kibontakozását.
- Tudatosan elfogadó, támogató jelenlétével elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását. A kérdések, kérések dekódolásával elő mozdítja a döntési helyzetek megoldásának képességét a kortárs kapcsolataiban és a játék alakításában egyaránt.
- Modellként szolgál a gyermek ötleteinek elfogadásában, segíti, támogatja, a pozitív visszajelzéseivel előre lendíti a gyermek játékát.
- Gondoskodik a különféle játékformákhoz szükséges eszközökről, valamint úgy helyezi el a csoportszobában, hogy a gyermek számára mindig hozzáférhető, ugyanakkor biztonságos legyen.
- Biztosítja a tevékenységek tudatos megtervezésével és megszervezésével, a napirendben a szabad játékra elegendő idő álljon rendelkezésre.
- Megszervezi azokat az élményszerzési lehetőségeket, amelyek a játékra hatással vannak: kirándulások, séták, bábelőadások, mesék. Biztosítja a feltételeket feldolgozásukhoz, újraalkotásukhoz.
- Olyan magatartás és viselkedésformákat formál meg, amelyekkel a játéktevékenység minőségét, légkörét biztosítja: azonosuláshoz alkalmas modell, bevonható játszótárs, segítőkész, óvó, védő magatartás, problémafelvető, érdeklődő, tudatosan jelenlévő, szemlélő, tanácsadó, segítségnyújtó.

- Biztosítja a szimbolikus és szerepjátékhoz megfelelő feltételeket: a belső terek tagolásával, azok változtathatóságával, rugalmas átalakíthatóságával, átjárhatóságával.
- Segítséget nyújt a játékokhoz szükséges eszközök elkészítésében.

2. A külső világ tevékeny megismerése - matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodai élettevékenység formái közül a külső világ tevékeny megismerését tartjuk olyan alapnak, integráló területnek, melyhez a további tevékenységformák kapcsolódnak.

Területei:

- természeti környezet
- emberi környezet
- tárgyi környezet
- hagyomány
- természet és környezetvédelem

A gyermek a valóság felfedezése során nap mint nap színes élményeket szerezhet az őt körül vevő világról, szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetről, a természet szépségeiről, a számok mennyiségek birodalmáról. A felfedezés során kialakul pozitív viszony a környezethez, emberi alkotáshoz. Tapasztalatai segítik környezettudatos tevékenységét, közvetett módon találkozik a természet és környezetvédelemmel. A környezettudatos magatartásra nevelés, amely magába foglalja az emberi alkotásokat, életmódot, viselkedést a természet védelmét és rávilágít az okos, mértéktartó felhasználásra, értékek védelmére, megőrzésére.

Lehetősége nyílik megismerni szülőföldjét, annak tájait, az ott élő embereket.

Környezetének felfedezése során olyan tapasztalatokat szerez, amelyek az életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A környezete megismerése közben matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík és mennyiség szemlélete.

Az óvónó feladatai:

- Támogatja, ápolja, szorgalmazza a gyermeknek a világ megismerésére való törekvését olyan módon, hogy abban életkorának, egyéni képességeinek megfelelően biztonságosan eligazodjon.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt biztosít mind a spontán, mind a szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre a környezet tevékeny megismerésének folyamatában.
- Megteremti a lehetőséget alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, közvetlen tapasztalatszerzésre, olyan probléma helyzetekre, amelyek megoldásához a gyermekek közötti együttműködésre is szükség van.
- Magyarország tájainak, a helyi nevezetességek megismertetésével, tárgyak gyűjtésével, hagyomány, néphagyomány ápolásával, az emberek szokásainak, tárgyi kultúrájának ismertetésével tapasztalatszerzési lehetőséget teremt, ünnepélyek, rendezvények szervezésével példát nyújt ezek tiszteletére, védelmére, szeretetére.
- Támogatja, segíti a más kultúrából érkező gyermek családi szokásainak, kultúrájának megismerését.
- Spontán helyzetek felhasználásával, problémahelyzetek teremtésével lehetőséget biztosít matematikai tapasztalatszerzésekre, bővíti a tevékenységekben alkalmazható matematikai lehetőségeket.
- A tevékenység során figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, egyénre szabott, differenciált, a gyermekhez igazított módszereket, eszközöket alkalmaz.
- Biztosítja a megfigyelésekhez, közvetlen tapasztalatszerzésekhez szükséges tárgyi eszközök gyermek számára is hozzáférhető és biztonságos elhelyezését.
- Beszélő környezet kialakításával segíti a gyermek felé történő szabályközvetítést.
- Tudatosítja a szülőben gyermeke környezet iránti érdeklődésének fontosságát. Ennek érdekében tájékoztatja őket az éppen feldolgozásra szánt témakörökről, tevékenységekről, bevonja őket a gyűjtő munkába.
- A környezet megismerésének komplex integrált tevékenysoraiban biztosítja a gyermek számára a spontán és irányított beszélgetést.
- Segíti a gyermek önálló véleményalkotását, megalapozza döntési képességét. Lehetőséget biztosít a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésére, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjére.

- A gyermek cselekvési szükségletének, szokásainak, értékrendjének, döntési képességének fejlesztésével megalapozza a környezettudatos magatartást.
- A környezettudatos magatartás megerősítését érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel valósítja meg.
- Épít a gyermek meglévő tapasztalataira, ismereteire, élményeire.
- Biztosítja a gyermek számára, megszerzett tapasztalatainak rendszerezését, bővítését, valamint ezek különböző tevékenységekben történő gyakorlását.

3. Irodalmi tevékenységek: Mese, vers

Az irodalmi érdeklődés megalapozása, az irodalomba való beavatás, olvasóvá nevelés elindítása a mondókákkal, versekkel, mesével történik. A mindennapos mesélésnek, verselésnek nagy szerepe van az anyanyelvi nevelésben, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításában. Megjelenik egyéb tevékenységeinkben.

Irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődést kívánjuk felkelteni. Fontos számunkra, hogy a gyermekeink az irodalmi nevelésen keresztül esztétikai élményekre fogékony olvasóvá váljanak, műveltségüket megalapozzuk. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, versek, hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A mese különösen alkalmas az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

A mese segíti a gyermek erkölcsi fejlődését, visszaigazolja a gyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást is kínál, segíti a világban való eligazodását. A mesei motívumok, fordulatok a gyermek pszichés fejlődésével, jellegzetes gondolati, indulati, szemléleti vonásaival összhangban vannak. Fejlődik képzelete, fantáziája és az erkölcsi fejlődésére is kihat.

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés valósul meg.

Az óvónó feladatai:

- Anyanyelvünk, szülőföldünk ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevel. Felfedeztetni anyanyelvünk gazdagságát és differenciáltan fejleszti a kommunikáció különböző formáit.

- Naponta többször kezdeményez mesét, verset a gyermekek érdeklődésének megfelelően. Az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe veszi, egyéni bánásmódot és differenciált fejlesztést alkalmaz.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít.
- Szokássá alakítja a mesélést a játékban, szabadidőben, alvás előtt.
- Az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszéd fejlesztő módszerek változatos alkalmazására törekszik (mese produkció, drámajáték, dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- Megfelelő anyag választással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd- kommunikáció fejlődését, fejlesztését valósítja meg.
- Változatos módszerek alkalmazásával segíti a gyermeki önkifejezés fejlődését, a saját vers és mese alkotás megalapozását. (mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, utánzás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása képek alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mese mondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével).
- Elősegíti a gyermeki vers és mese alkotás ábrázolással való kombinálással való fejlődését, az önkifejező képesség gazdagítása érdekében (mese befejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, mese illusztráció kedvenc meséhez).
- A gyermeket olyan élményhez juttatja, mely örömet okoz neki, közlési vágyat ébreszt benne.
- Népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket alkalmaz. Megvalósítja a multi és interkulturális nevelést, úgy, hogy figyelembe veszi a csoportösszetételt, a mese, a vers anyag megválasztását. Lehetővé teszi, hogy a gyermekek a más kultúrából érkező gyermek származási helyének meséivel ismerkedjenek.
- Az irodalmi nevelés, fejlesztés során figyelembe veszi, hogy a gyermek otthonról milyen kultúrát hoz.
- Megragadja azokat a lehetőségeket, amikor a gyermek mesélhet, verselhet.

- A bábozás, dramatizálás eszközeit, képeskönyvet, mesekönyvet a nap folyamán hozzáférhetővé teszi a gyermek számára.
- Biztosítja a mesemondáshoz szükséges belső atmoszféra megteremtését.
- Kezdeményezi, hogy otthon a családban is rendszeres legyen a közös mesélés, verselés.

4. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Nevelőtevékenységünk egészében kiemelt jelentőségű az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.

Az anyanyelv használata áthatja az óvoda egész napi életét. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A beszéd része a kommunikációnak, fontos eszköze az önkifejezésnek, ezért feladatunk a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása, a beszédre, mesélésre ösztönzés.

Feladatunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása, a válaszok igénylése.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvet éppen elsajátító gyermeknek a családja után a legjelentősebb mintát az óvónők, dajkák, és az óvodában dolgozó felnőttek adják. Megnyilatkozásaink, viselkedésünk, bánásmódunk modell értékűek, beszédünk helyes beszédmintául szolgál.

A helyes és szép beszéd mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt az irodalmi élmények befogadására.

Segítjük az SNI-s gyermek – beszéd fogyatékos, megkésett beszédfejlődésű – hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermek fejlődését, szükség esetén megfelelő szakember biztosításával.

A más kultúrából érkező, nem magyar anyanyelvű gyermeket segíteni kívánjuk a magyar nyelv elsajátításában, a kommunikációban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfigyeli, felméri az óvodába kerülő gyermek beszédállapotát, beszéd és kommunikációs készségét, mivel az anyanyelvi nevelés terén fontos a minél korábbi preventív fejlesztés, a hátrányos helyzet felszámolása iskolás korra.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztő pedagógus) beavatkozását javasolja.
- Minél többször egyéni beszélgetős kapcsolatot teremt, érdeklődéssel hallgatja a gyermek élményeit, közléseit, aktuális érzelmeit.
- Élményszerű beszéddel próbálja növelni a gyermek beszédkedvét, párbeszédre ösztönöz, a gyermek mondanivalója iránt érdeklődést mutat, - ezzel beszédre ösztönöz. Figyelemmel kíséri a gyermek metakommunikációját, egyszerű jelbeszédét, számára fontos szavak összekapcsolását. (beszélő környezet)
- Megteremt a szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört, melyben lehetőség nyílik a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezésének fejlesztésére.
- A napirendi tevékenységek megvalósításakor csak a szükséges mértékig alkalmaz egész csoportnak szóló utasítást, többnyire egyéni és kisebb csoportos beszélgetéseket szervez. Kihhasználja a kisebb csoportos beszélgetések alkalmait.
- Gondozási tevékenység során odafigyeléssel támogatja a gyermeket testi szükségletei megfogalmazásában.
- Ösztönzi a gyermekeket a változatos nyelvi fordulatok, kifejezések használatára.
- A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás, dalos játékok, hagyományápoló tevékenységek gyakorlása során folyamatosan anyanyelvi élményhez juttatja a gyermeket, gyarapítja szókincsét.
- A mozgás-, testnevelés során utánzó mozgásformákat fogalmaz meg, közlései szemléletesek, sok hasonlatot tartalmaznak.
- Dramatikus játékot szervez, mely jó lehetőséget teremt a kommunikációs (verbális, non verbális) jelzések felismerésére, használatának gyakorlására, a kontaktus teremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztésére.
- Mintaadással valósítja meg a szabályközvetítést. (Nem javítgat.) A folyamatos, összefüggő tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítását segíti.

- Anyanyelvi fejlesztés során figyelembe veszi a beszédet meghatározó otthoni környezetet, a gyermek egyéni képességeit.
- A más kultúrából érkező gyermekeket segíti a magyar nyelv megértésében, elsajátításában különböző kommunikációs eszközök segítségével. Lehetővé teszi, hogy a gyermek megismerje anyanyelvét, kultúráját, mellyel hozzájárul az elfogadás, tolerancia, a különbözőség elfogadásához.
- Az anyanyelv elsajátítása során kiemelten kezeli a gyermek beszédészlelését, beszédértését, szóbeli emlékezet fejlesztését.
- Jól együttműködik a logopédussal a megelőzés és korrekció területén. A szülőket konkrét tanácsokkal segíti. (könyv)
- Szükség esetén kapcsolatot tart egyéb szakemberekkel – fejlesztő pedagógus, pszichológus -.

5. Értelmi nevelési feladat

A gyermekek egyéni sajátosságaira, tapasztalataira építve olyan változatos tevékenységeket kívánunk biztosítani, amelyeken keresztül megtapasztalhatják az őket körülvevő világot.

Lehetővé válik a természeti, az épített, a társas társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartás minták, értékek és életviteli szokások elsajátítása.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Arra törekszünk, hogy az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer a gyermek érdeklődésére, cselekvésére, előzetes tudására tapasztalataira épüljön.

A biztonságos érzelmi és- inger gazdag környezet biztosítja a gyermeki érdeklődés, játékkedv, mozgásigény, utánpótlási vágy kielégítését.

Az óvodai élet tevékenységei a játék, munka, a külső világ tevékeny megismerése, mese-vers, ének-zene, dalos- játékok, vizuális tevékenységek, a mozgás során bővítjük ismereteit, tapasztalatait, alakítjuk készségeit, jártasságait. Ösztönző környezetet biztosítunk a képzelet, a kreativitás fejlődéséhez.

Az értelmi fejlesztés, képesség fejlesztés során végig gondoljuk az egyes gyermek fejlődését, családi háttérét és ehhez igazítjuk módszereinket, az eszközt, a szervezeti formát.

A sajátos nevelési igényű, egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztésében szakember segítségét kérjük. (óvodai fejlesztő pedagógus, pszichológus)

Az óvodapedagógus feladatai

- Csoportjában ösztönző környezetet teremt, mely által olyan változatos, érdekes élményeket tevékenységeket szervez, sokoldalú tapasztalati lehetőségeket biztosít, mellyel felkelti, ébren tartja a gyermekben a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.
- Gyakorlási lehetőségeket teremt a gyermekek számára az egyéni képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek, élethelyzetek során, - játékban, munkában, tanulásban, a különböző tevékenységekben.
- A gyermek képességét önmagához - saját lehetőségeihez – viszonyítva fejleszti, a gyermek meglévő tapasztalataira, ismereteire alapoz.
- Rendszerezi, bővíti a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit oly- módon, hogy ezeken keresztül fejlődjenek megismerő képességei (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, problémamegoldó – és alkotó gondolkodás, fogalmi gondolkodás.)
- Lehetőséget ad a vélemény alkotásra a különböző élethelyzetekben, társas kapcsolatait, környezetét befolyásoló választási lehetőségeket teremt, amelyben a gyermek döntésképesége fejlődik.
- A gyermeke meglévő képességeihez igazítja a fejlesztést.
- Optimális feltételeket teremt a különböző sajátosságokkal rendelkező gyermeke fejlődéséhez.
- Folyamatosan kapcsolatot tart az SNI-s és egyéni bánásmódot igénylő gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel.

6. Verselés, meséléssel kapcsolatos feladatok

- A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével, a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi

és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

- A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi – a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

7. Zenei tevékenységek: Ének, zene, énekes játék

A zene olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását. A játékos mozgás ismétlések, a ritmussal, játékos csengésű szavakkal, tetszetős dallam fordulatokkal való játék örömmel, jó érzéssel tölti el.

A zene érzelmeket, hangulatokat tolmácsol, megszerettetése élmények útján történik, mellyel a zenei érdeklődés, vonzódás, a zenei anyanyelv megalapozása valósul meg.

Óvodai nevelésünk során arra törekszünk, hogy a zene, a hozzánk járó gyermekek számára ne ritka pillanat legyen, hanem életük a gyermek életének természetes részévé váljon, az óvónő

éneke, mondókázása, hangszerjátéka, az ölbeli játékok, a közös éneklések, énekes játékok, altatók, a CD-ről felhangzó komoly zenei részletek, a különböző tevékenységeket kísérő zenei élmény mindennapjaikat át szöje. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek. Ezek által felkeltjük zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Zenei nevelésünk - az alapvető feltételek biztosításával – Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokból merít. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyomány őrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. A gyermek számára befogadható igényes kortárs zenei művészeti alkotásokat is felhasználunk a gyermekek zenei képességeink alakításában.

Az óvónő feladatai:

- Az óvónő a nap egész folyamán lehetőséget biztosít zenei élményszerzésre, közös mondókázásra, éneklésre, a közös dalos játékokra.
- A zenei tevékenységi formákat változatos módszerekkel, a gyermek aktív részvételére támaszkodva szerzi meg.
- A gyermek életkorának és egyéni képességeinek, meglévő ismereteinek, tapasztalatainak figyelembevételével válogatja a zenei anyagot, és tervezi a fejlesztési célokat, feladatokat.
- Megismerteti a gyermeket a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival.
- Segíti a gyermeket a zenehallgatással egy időben történő mozgásos kifejezés alkalmával abban, hogy hogyan lehet a zene közegében lenni, mozogni, zenélni, rajzolni, festeni.
- Betekintést nyújt a magyar és más népek dalainak világába, továbbá a nemzeti etnikai kisebbség dalkincsének megismerésére is lehetőséget biztosít.
- Megalapozza a zenehallgatás szokásait.
- Támogatja a gyermek önkifejező szándékát, spontán megnyilvánulásait, A zenei alkotó készség alakulását.
- Az éneklés, mondókázás során az óvónő figyelmet fordít a magyaros beszédhangsúly, hanglejtés használatára, a helyes levegő vételre, a helyes hangképzésre, a

beszédszervek ügyesítésére, a helyes szótagolásra, a szókincsbővítésre, mellyel természetes módon hatással van a gyermek anyanyelvi fejlődésére.

- Gyakoroltatja a helyes légzés technikát.
- Megfigyelteti környezetünk hangjait, a csendet.
- Megismerteti a gyermeket néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatási módjával.
- Megismerteti a gyermeket a ritmushangszerekkel.
- Közülük néhányat a gyermek számára hozzáférhető helyen, biztonságos módon helyez el.

8. Vizuális tevékenységek: Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Vizuális tevékenységek során a gyermek az őt körülvevő világból érkező tapasztalatokat, élményeket, érzelmeket fantáziája segítségével vizuális, képi formában megfogalmazza, újraéli. A rajzolás, mintázás, kézimunka alkalmainak megteremtésével lehetősége van a gyermeknek az alkotás örömeinek megtapasztalására, a tér- forma – szín képzetének gazdagítására, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényessége alakítására.

A rajzolással, festéssel, mintázással és kézimunkával kapcsolatos feladatok:

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások, közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Az óvodapedagógus az ábrázolótevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket kell, hogy biztosítson. Maga a tevékenység és ennek az öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagodását, képi

gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Óvónő feladatai:

- Esztétikus környezetet biztosít és törekszik a természetes, jó minőségű anyagok alkalmazására.
- Lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermek maga fedezze fel a körülötte lévő világot és meglévő, majd egyre bővülő ismeretei, tapasztalatai nyomán képessé váljon a térben létező világ síkban történő ábrázolására.
- Alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával ösztönzi a gyermeki ábrázolást, valamint törekszik a belső képek gazdagítására a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- Folyamatos lehetőséget biztosít a vizuális tevékenykedésre, a hozzá szükséges eszközök hozzáférhetőségét lehetővé teszi a szabad játéktevékenység során is.
- A gyermeket az eszközök célszerű, biztonságos, kreatív használatára szoktatja. Törekszik a gyermek által használt eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezésére.
- Bemutatja, megnevezi az egyes eszközöket, a különböző anyagokat, a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeit, munkafogásokat, megoldásokat, lehetőséget biztosít a gyakorlásra. Megalapozza az ábrázoló tevékenység szokásrendszerét
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal fejleszti a spontán beszéd formáit: megszólítás, szándék nyilvánítás, kérdés, tudakozódás különböző mondatfajták használata, szókinccs bővítése, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, az ábrázoló tevékenységhez szükséges eszközök, anyagok megnevezése, stb.

- A gyermeket az alkotás öröméhez juttatja. A gyermek alkotásait érték-ként kezeli. Igyekszik elérni, hogy a szülők is értékeljék gyermekük munkáját. Szorgalmazza, hogy a gyermekotthon is folytasson ábrázoló tevékenységet.
- Figyelembe veszi a gyermek ötleteit, elképzeléseit, segíti a gyermeket az önálló elképzelések megvalósításában.
- Tekintetbe veszi az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségeket, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmaz.
- Megismerteti a gyermeket szűkebb és tágabb környezetében található esztétikus jelenségekkel, (táj, időjárás, stb.) műalkotásokkal, (festmény, szobor, épület), természetes anyagokkal, valamint különböző magyar népi kismesterségek tevékenységeivel (agyagozás, szövés, fonás, nemezelés, stb.) ezzel is erősítve a szülőföldhöz való kötődést.
- Megismerteti más kultúrából érkező gyermek, más népek, népcsoportok vizuális kultúrájával is.
- A sajátos nevelési igényű gyermek ábrázoló tevékenységeiben a szakember egyénre szabott segítségét kéri, (lassúbb tempó, többszöri magyarázat, gyakorlás, stb.), hogy számára is biztosított legyen fejlődés lehetősége.
- Azáltal, hogy a gyermeket képessé teszi az eszközök, technikák készségszintű kezelésére, mondanivalója vizuális kifejezésére, egyre ügyesebb kézmozgásra, elősegíti a sikeres iskolai beilleszkedést.

9. Mozgás – testnevelés

A rendszeres mozgással, testneveléssel kedvezően befolyásolhatjuk a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, és az egyes szervek teljesítő képességét.

Óvodánkban nem korlátozódik a mozgásigény kielégítése bizonyos napirendi időpontra.

Ennek kielégítése történhet a napirend minden időszakában, a folyamatos napirenddel, a gyermek mindennapi mozgáslehetőségének biztosításával, szervezett vagy szabad (gyermeki kezdeményezéssel) mozgáslehetőséggel. A feladat adás differenciált módon történik, figyelembe véve a gyermek életkori és egyéni sajátosságait. A csoportokban láb és tartásjavítási gyakorlatokat végzünk játékos módon, ahol a prevención van a hangsúly.

Óvónő feladatai:

- Tájékozódik, felméri a gyermek mozgásigényét, fejlettségét, terhelhetőségét, mozgáskoordinációs problémáit.
- Figyelembe veszi, hogy a szükségletek és képességek, a mozgás és mozgás igény gyermekenként különböző. Minden gyermek számára lehetőséget biztosít a mozgásra, a mozgás igény kielégítésére.
- Láb és testtartást javító játékokat épít be a mozgásos tevékenységekbe.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségeket biztosít minden gyermek számára a csoportszobában, tornaszobában, udvaron, ill. óvodánk környékét kihasználva a sportpályán.
- A fokozatosság elvének figyelembevételével megteremti a teherbírás, ellenálló és alkalmazkodó képességet, a biológiai fejlődést biztosító feltételeket.
- A mozgásformák megnevezésével, a konkrét mozgásos tapasztalatokkal a szókincs bővítésére, nyelvi kifejezés mintákat ad, az elvont gondolkodást segíti.
- Világos konkrét értékeléssel támogatja a pozitív énkép alakulását.
- Törekszik a komplexitásra. A mozgásos játékok témáit a tervezett heti témákhoz kapcsolja.
- Jó levegőjű, tiszta környezet biztosít a csoportszobában és a tornateremben, ahol a gyermeke mozgásos tevékenysége folyik.
- Az együtt mozgás élményének biztosításával segíti elő a gyermek én határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, a szabálytudat, az alkalmazkodás, a kooperáció képességének fejlődését.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődésére.
- A mozgás megszerettetésében együttműködik a családdal, óvodai programok szervezésével, tanácsokkal formálja szemléletüket.

- Biztosítja a feltételeket a gyermek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezésével. A testnevelési tevékenységek alkalmával két felnőtt személy jelenlétét biztosítja. (óvónő-óvónő, dajka-óvónő)

10. Munka jellegű tevékenységek

A munka a tapasztalat szerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor, fejleszti a gyermek mozgás és kontaktus teremtő készségét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

A személyiség fejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató. Azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvónőnek, felnőtteknek, csoporttársaknak, velük együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet, a növény és állat gondozás, stb.) A gyermek, munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Azon túl, hogy fejleszti erkölcsi tulajdonságait, a szokás és norma rendszer megalapozásában is fontos szerepet játszik. Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az óvónő feladatai:

- Megteremti a belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeit. Megfelelő munkaeszközöket biztosít, azokat rendben tartja.

- Hozzáférhető helyet biztosít a munkaeszközöknek, ahonnan a gyermek el tudja venni és helyre is tudja rakni. Ügyel a biztonságos munkavégzés szabályainak betartására.
- Nyugodt légkört teremt. A gyermekek tevékenykedjenek önállóan, de bármikor lehetőségük legyen egymástól vagy a felnőttől segítséget kérni.
- Fokozatosan vezeti be az egyes munkafajtákat, növeli a munka mennyiségét, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat.
- Megfelelő időt biztosít a munka elvégzésére, kerüli a gyermekek egymásra várakozását.
- Figyelembe veszi a gyermek meglévő tapasztalatait, élményeit, ismereteit és lehetőséget nyújt ezek különböző formában történő gyakorlására.
- Törekszik arra, hogy a gyermek mindennapi munkálkodása során egyre inkább megismerje környezetét, egyre pontosabb információkat szerezzen az őt körülvevő világról. Ösztönzi őt arra, hogy tanulja meg a munkaeszközök célszerű használatát, tanuljon meg eligazodni szűkebb és tágabb környezete térbeli viszonyi között.
- Munkavégzés közben magyarázatával, kérdéseivel ösztönzi a gyermek önálló véleményalkotását, segíti döntési képességei fejlődését. Figyelembe veszi a gyermek ötleteit, javaslatait.
- Lehetőséget teremt a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlására, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok, - okozati összefüggések, műveletek megnevezésére, mondatba foglalására.
- Buzdítással, magyarázattal, dicséréssel, személyes példamutatással formálja a munkavégzéshez szükséges attitűdöket.
- A munkajellegű tevékenységek gyakorlására módot ad lányok és fiúk számára egyaránt.
- Lehetővé teszi az SNI-s gyermekek munkajellegű tevékenységekben való részvételét, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat, és a szakember javaslatát. (lassabb tempó, többszöri magyarázat, gyakoroltatás.)
- A gyermekek egyéni fejlettségétől függően konkrétan, reálisan értékeli a gyermek munkáját, kifejezi örömét, elégedettségét az elvégzett tevékenységgel kapcsolatban.

- Ráirányítja a szülők figyelmét arra, hogy tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, hogy beszélgessenek saját munkájukról is.

11. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban azt valljuk, hogy a valódi tanulás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk, hogy a gyermek minél több tapasztalathoz jusson, átélhessen élményeket és kielégítse természetes kíváncsiságát.

Ezért az óvodai tanulás útja nem lehet más, mint a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermekhez mért tempóban történik. Ez egyrésztől történhet spontán módon, szabad játékban való tanulással, illetve tervszerűen előkészített és felajánlott, játékban való tanulással. Mindkettő ugyanazon tevékenységrendszerben folyik, különbséget az óvónő és a gyermekek részvételét illetően teszünk.

Az örömteli cselekvés közben a felnőttek és a gyermekek egymás modelljeivé válnak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás alaprítmusát az évszakok váltakozása adja, mely magába foglalja az ünnepek, hagyományok, és a hétköznapiok váltakozásait is.

Az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek:

- Választható tevékenységek – egyéni vagy mikro csoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermek öntevékenyen vesz részt, az óvónő azonban tudatosan tervezi.
- Kötétt tevékenységek – testnevelés, mese, kirándulás, bábszínház stb. valamint azok a tevékenységek, programok, amelyekben minden gyermek részt vesz.
- Az óvónők által tervezett témakörök feldolgozása a különböző műveltségterületeken szervezett tevékenységekben komplex módon valósul meg, melyben lehetőség nyílik a gyermekek számára a téma sokirányú megközelítésre, a sokoldalú képesség fejlesztés megvalósítására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvónő hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy ismereteit, tapasztalatai úton szerezhesse meg.
- Az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységet minden esetben a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására tapasztalataira építi.
- Megteremti azokat a játékos helyzeteket és tanulási alkalmakat, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan, gyermekhez igazított módszerrel, eszközzel történik oly módon, hogy általa kielégíti a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését.
- Lehetőséget kínál a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerheti a kutatás, a felfedezés örömeit, és megtapasztalhatja saját teljesítőképeségét.
- Személyre szabott, pozitív értékelésével közvetett módon segíti a gyermek iskolai beilleszkedését.

12. Sajátos nevelési igényű gyerekek ellátása, fejlesztési céljai és feladatai

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek a megvalósítására törekszik. Ezeknél a gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, önállóságra törekvés, érzelmi élet, együttműködés.

A nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a tárgyi feltételek biztosítása elősegíti a célok megvalósíthatóságát. A gyerek csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

Fejlesztőpedagógus végzettségű kollégánk a törvényben előírtak alapján a tanulási és magatartási problémákkal küzdő gyerekeknek minden segítséget megad a hátrányok leküzdéséhez. Azoknál a gyerekeknél, akiknél az anyanyelv elsajátítása akadályozott, logopédiai ellátás is biztosított. A logopédus szakembert a Szakszolgálat biztosítja. Emellett mozgásterapeuta is segíti a hátránnyal küzdő gyermekek felzárkóztatását

Tudjuk, hogy minden gyermek külön személyiség, más-más érési ütemmel, vérmérséklettel, szülői mintával érkezik az óvodába.

Fontos, hogy a gyermeket olyannak tudjuk elfogadni amilyen.

Egyéniségüket figyelembe véve kell őket segíteni, megalapozni az iskolai élethez való sikeres alkalmazkodást.

Célunk:

- másság elfogadtatása gyermeknél és felnőttél
- személyre szabott nevelés, az egyenlőséget megteremtő speciális nevelési szükséglet megteremtésével.

Feladatunk:

- elfogadó, szeretetteljes légkör kialakítása, a gyermek minél teljesebb megismerése
- egyéni nevelési fejlesztési terv alapján biztosítani a testi, érzelmi, érzékszervi, értelmi beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek előrejutásának lehetőségét
- közvetlen kapcsolattartás a szülőkkel, a szakemberekkel
- a gyermek iránti elvárást a nevelési igény jellege, súlyosságának mértéke határozza meg
- a terhelhetőséget biológiai állapota határozza meg. Egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Ennek elismerése, gondozása, kiemelt feladat.
- A nem, vagy kevésbé jól működő funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- a fejlesztési célokat minden esetben a fejleszthetőséget tükröző, gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai vizsgálat javaslataira kell építeni
- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartás szabályozási hiányosságainak csökkentése, közösségbe történő integrálásuk, fejlesztésük

A fejlesztőpedagógus / gyógypedagógus/ feladatai:

- elvégzi a felméréseket, dokumentálja, összegzi a gyermek teljesítményét, fejlesztési tervet készít
- gondot fordít arra, hogy a gyerekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez
- a fejlesztések a gyerekek számára megfelelő területeken valósuljanak meg
- segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak a vizsgálatot kérő lapok kitöltésében. Részletes pedagógiai véleményt készít a vizsgálatra küldött gyerekek fejlettségi szintjéről.
- együttműködik az óvónőkkel, figyelemmel kíséri a gyermekek haladását

- kapcsolatot tart a szülőkkel a fejlesztés sikerességét szolgáló ismeretek átadásával
- kapcsolatot alakít ki az iskola tanítóival
- figyelemmel kíséri a vizsgálat és kontroll időpontját

A gyermek fejlesztése, felzárkóztatása az erre a célra kialakított fejlesztő szobában történik.

A Szakszolgálat, vagy a Szakértői Bizottság szakvéleményével rendelkezők a javasolt óraszámokban és fejlesztési területen kapják a megsegítést. Amennyiben a gyógypedagógus szükségesnek látja, úgy kiscsoportos fejlesztésre /3-4 fő/ az előírtnál magasabb óraszámokban fejleszti a gyermekeket.

A fejlődés várható eredménye

Nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is alakuljon ki az alkalmazkodó készségnek, akaraterőnek, önállóságra törekvésnek a számukra is elérhető szintje.

Magatartásuk az átlag felé közelít.

Beilleszkednek a gyermek csoportba, a szokás és szabályrendszert elfogadják, alkalmazkodnak hozzá.

Mielőbb elérik az iskolaérettséget.

V. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Amíg a gyermek eléri az iskolai életének eléréséhez szükséges szintet, az egy hosszú folyamat, mely már az óvodába fogadással elkezdődik és az óvodáskor végéig tart. Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy ennek elérésében a legoptimálisabb formában segítsük a gyermekeket.

Az óvónő feladatai:

- Megteremti a játékba integrált tanulás feltételeit: kreativitást elősegítő, sok érzékszervet foglalkoztató és a felfedezés lehetőségeit biztosító, beszélő környezet kialakításával.

- Megalapozza a tanulás alapkészségeit: a gyermek aktivizálásával, kellő önállóság biztosításával, egy megoldáshoz több választási lehetőség biztosításával, egyéni ötletek támogatásával.
- Figyelembe veszi az érési folyamatokat.
- Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, képességeket, készségeket, differenciáltan alkalmazott eszközeivel.
- Segítséget nyújt minden szülőnek, annak az eldöntésében, hogy gyermeke mikor kezdje meg az iskolát.
- Beszélgetésekkel, tájékoztatásokkal segíti a szülőket abban, hogy megismerjék milyen pozitív hatások szükségesek a megfelelő érési folyamatok megvalósulásához.
- Lehetőséget biztosít a tanító nének megismerésére. (Látogatások a csoportban, ha kell többször is az év folyamán.)

1. A tankötelezettség megállapítása

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napján a hatodik életévét betölti tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet. (Nkt. 21.§)

2. Testi feltételek

- Teste arányosan fejlett, a betegségekkel szemben ellenálló, teherbíró.
- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja, finom motorikája, képessé válik az írás elsajátítására.
- Kialakul a lateritása.
- Testi szükségletei kielégítését, viselkedését szándékosan tudja irányítani.
- A gyermek testének arányai megváltoznak, s ennek következtében változnak a fizikai képességei is. Megindul a fogváltás.

3. Lelki feltételek

- Lelkileg egészségesen fejlett, nyitott, érdeklődő, kreatív.
- Alkotó módon vesz részt a különböző tevékenységekben egyedül és társaival együtt.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek: érzékelése, észlelése differenciálódik, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- A megismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap felidézés, kialakul benne a szándékos figyelem képessége, növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik annak megosztása, átvitele, ennek következtében alakulni kezd elemi, fogalmi gondolkodása.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- A hangokat tisztán ejtve, folyamatosan, választékosan fejezi ki magát, beszéde grammatikus.
- Képes végig hallgatni mások beszédét és megérti azt.
- A gyermek képessé válik az ok-okozati összefüggések felismerésére, megállapítására.
- Az iskola érett gyermek képes igazi kérdéseket feltenni, 10-15 percig koncentrálni szabadon vállalt munkájára, valamilyen feladatra, tárgyra, összefüggésekben gondolkodni, valamit pontosan megmagyarázni.
- Helyesen használja a múlt időt, emlékezete tudatosá válik.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, annak védelméről és megóvásáról.
- Ügyel saját személyének és környezetének rendjére, épségére és tisztaságára.
- Már várja az iskoláskor tanulási formáit.
- Érzelmi élete összetettebbé, nyugodtabbá, kiegyensúlyozottabbá válik.
- Kezd különbséget tenni a külső és belső világ között, a kívánság és a valóság között. Vágyik arra, hogy felnőttben követendő és követhető tekintélyt lásson, akit szeretetből megajándékozhat bizalmával.
- Rendelkezzon elemi szinten az önelfogadás, önértékelés képességével.

4. Szociális feltételek

- Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel, gyermekkel egyaránt, elfogadja a különbözőségeket és a gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll a tanító elfogadására.
- Képes a szabályokhoz alkalmazkodni, szükségleteit késleltetni, rugalmasan alkalmazkodik az új szabályokhoz.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg: kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének kialakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Önállóbbá, kitartóbbá válik a munkavégzés során.
- Jártas a különböző munkajellegű tevékenységekben.
- Megalapozott feladattudattal, feladattartással rendelkezik.
- Tudja hova tartozik, tisztában van nemzetiségével.
- Toleráns társaival, elfogadja, hogy nem vagyunk egyformák.
- Empátiája alakulóban van.
- Ismeri az alapvető viselkedési formákat, erkölcsi normákat, tisztelettudó.
- Ismeri a konfliktusok megoldásának szociálisan elfogadott formáit.

A sajátos nevelési igényű gyermek folyamatosan, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett éri el az iskolai alkalmasság szintjét.

VI. Az egészséges életre nevelés, egészségfejlesztési program

Helyzetelemzés:

Óvodánk községi környezetben Sós-kúton helyezkedik el, távol a nagyváros zajától. Intézményünket tiszta levegő, kirándulásra alkalmas helyszínek és tájvédelmi környezet veszi körül. A településünkön három játszótér, fitnesspark, kosárlabda és focipálya várja a kikapcsolódni vágyókat.

A hozzánk járó gyerekek többnyire családi-kertesházban élnek. Felújított és karbantartott óvodánk infrastruktúrája támogatja az egészséges életet és az egészséges életre nevelést.

Világos csoportszobák, felújított mosdók és tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvara tágas, sok árnyat adó fa teszi kellemesé az itt tartózkodást.

2019-ben átadott modern Fűvészkertünk az óvodai élet szerves részét képezi, mely lehetővé teszi a gyerekek természettel való aktív kapcsolatát.

Intézményünk épületében működik egy főzőkonyha, melynek köszönhetően a gyerekek frissen, helyben főzött ételeket fogyaszthatnak.

Az egészséges életre nevelés cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartása, megerősítésére történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az egészséges életmód, betegmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.

Mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztése.

A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás,
- személyi higiéné,
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás, erőszak megelőzése,
- baleset megelőzés és elsősegélynyújtás,

1. Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, az óvodai étkeztetés napjainkban – minden igyekezet ellenére – sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nem csak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését biztosító a fenntartó által megbízott vállalkozóval napi szinten történik egyeztetés szükség esetén. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztani. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

1. kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs,
2. gyümölcs, zöldség,
3. hús, hal, tojás,
4. tej és tejtermék,
5. olaj, margarin, vaj, zsír

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná. Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javulásáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket.
- Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (a fenntartó által, megbízott vállalkozó).
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadó órán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.

Töröljék az étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsonyabb zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal baromfi (bőr nélkül) barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal a gyermekeket az új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italfeleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot (projektet).
- Játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (salátakészítés, tízórai összeállítás).
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységnek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére az óvónénik. A legvonzóbbak a kóstolók és a salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

Az étkezések során előforduló mindenféle tejtermékeket kóstoljanak meg a gyerekek.

Beszélgetnek a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok és fogak egészségét.

2. Minden napos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mozgásigény kielégítése, és testi képességek fejlesztéséért változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgástevékenységet, tornaszobában vagy udvaron.
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkoztatást vezet.
- Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- Megtervezi a helyet, időt és a közegben való mozgás fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. Időjárástól függően (köd, 5 fok alatti

hőmérséklet, eső, viharos szél estén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosít a fokozatosságot betartva.

- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős sugárzás miatt 12-15 óra közötti időszak).

A mozgás anyagát lásd a mozgás fejezetben.

3. Személyi higiéné

Az óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempók szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben, ezen belül a test tisztántartását értjük: a bőr, a fogak, a szájüreg, a haj, az érzékszervek és a körmök ápolását. A ruházat higiénéjére, a ruházat tárolási feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerint segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés:

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelsége, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, három hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.
- Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet, ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénias szabályok betartása a gyermekekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari vagy játszótéri játékoknál, sőtán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

A Pedagógiai Szakszolgálat logopédusával, és mozgásterápiás szakemberével konzultál, akik hetente kétszer tartanak foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus és a terapeuta felméri az érintett gyerekeket és az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

A Pedagógiai Szakszolgálat egyéb szakembereivel kapcsolatot tart, aki szükség esetén javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja a gyermekeket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

4. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

-Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk.

Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.

- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, „talponállók”, ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozóhelyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjü

teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

5. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek:

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adóttak a feltételek a család rendelkezésre álló anyagi erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A

gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt – bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelentet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megalégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermekeket.

Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelését túl – ismételten – fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), szociális munkásról, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések: a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

6. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások:

A gyermekekkel – az óvodai nevelési év, valamint – szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz a titkárságon található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.

7. Környezeti nevelési program

Munkatársaink közül többen Sós-kút területén élnek, így van rálátásuk a helyi adottságok, értékek elhelyezkedéséről. Közel vagyunk a természethez.

Óvodánk udvarán sokféle fa, cserje, vadvirág megtalálható. Fűvészkertünk is biztosítja a madarak, kis állatok, rovarok számára a megfelelő életteret.

Az óvoda környezeti és egészségnevelési céljai:

A környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás szabályrendszer, érzelmi, értelmi esztétikai és erkölcsi megalapozása

- A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- Rendszerszemléletre nevelés,
- Fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése,
- Érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- Optimista életszemlélet kialakítása,
- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- Tolerancia és segítő életmód kialakítása.

A célok elérését szolgáló feladatok, tevékenységek:

- a rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése.
- ✓ értékőrzés, természetvédelmi feladatok
- a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő.

- ✓ tevékenység formájában
 - parlagfű-mentesítési akció megrendezése, hagyományként,
 - környezettudatos életmód eleminek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés).
- ✓ lakó és óvoda környezet közös megóvása
 - személyes higiéné elsajátítása
 - az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,
 - egészséges étkezés
 - anyag és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,
 - csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága,
 - az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.

Nevelési programunk végrehajtásához szükséges tervezési feladatok

Óvónő feladatai:

- Vezeti a Felvételi – és mulasztási naplót.
- Vezeti a csoport naplót, mely a helyi pedagógiai programhoz igazított.
- Minden gyermek fejlődését nyomon követi az óvodába kerüléstől az iskolába kerülésig. – Fejlettségmérő lapok –
- A szülő kérésére fejlesztési javaslatot készít.

A Pedagógiai Program mellékletei:

1. számú: A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
2. számú: A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről készült jegyzék

VII. Záradék

Programunk módosításának lehetséges indokai:

- Ha szervezeti átalakulás történik
- Ha törvényi változások indokolják
- Ha nevelőtestületünk más program bevezetéséről dönt
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol

Pedagógiai programunk érvényességének ideje:

/Törvényi változásoknak megfelelően 2023. szeptember 1./

2023.09.01. - 2028.08.31.

Legitimációs záradék:

<p>A Pedagógiai programot a Dimbes-dombos Óvoda nevelőtestülete és igazgatója közösen készítette el.</p>	<p>Sós-kút, 2023.08.31.</p> <p>.....</p> <p>óvodavezető</p> <p>P.H.</p>
<p>A Dimbes-dombos Óvoda Pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a tájékoztatást megkapták.</p>	<p>Sós-kút, 2023.08.31.</p> <p>.....</p> <p>a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében</p>
<p>A Dimbes-dombos Óvoda Pedagógiai programjáról a szülői közösség a tájékoztatást megkapta.</p>	<p>Sós-kút, 2023.08.31.</p> <p>.....</p> <p>a szülői közösség nevében</p>
<p>A Dimbes-dombos Óvoda Pedagógiai programját, mint Fenntartó nevében a Sós-kút község Önkormányzat Képviselőtestülete jóváhagyta.</p> <p>A Fenntartó a programot megismerte és jóváhagyta.</p>	<p>Sós-kút, 2023.08.31.</p> <p>.....</p> <p>aláírás</p> <p>P.H.</p>

1. számú melléklet

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

1. Általános elvek

1.1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

1.2. Az Irányelv célja

Az Irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

1.3. A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység (a továbbiakban: rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység) olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

1.4. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- a) A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, autizmus spektrum zavarból illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

1.5. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékból mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

1.6. A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a) A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- g) az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

1.7. A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda:

- a) pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti. Közreműködése kiterjed a gyermek fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,

- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodák igénybe vehetik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

2. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

2.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgásrendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység:

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés:

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó

érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése. Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi fogyatékoság – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

2.2. A látási fogyatékos (látássérült) gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (0–33%-os látásteljesítmény) közötti. Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóros tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

a) Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése. A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóság-hű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt. A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai tevékenységek során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, -olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

b) Az aliglátó gyermekek (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékelők, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza [2.2. a) pont], de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul.

A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel [2.2. c) pont].

c) A gyengénlátó gyermekek (vízús: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése. Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerorzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

d) A halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek esetében a látás hiányán vagy különböző mértékű csökkenésén kívül még más, testi, érzékszervi vagy értelmi sérülés is nehezíti a fejlesztés lehetőségét, amely döntően a látássérültek pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik. Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Ez gyógypedagógiai óvodai ellátásban valósulhat meg. Abban az esetben, amikor az enyhébb látási sérülésekhez enyhébb fogyatékoságok csatlakoznak, akkor az integrált óvodai nevelés is lehet eredményes.

2.3. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben –

teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A megfelelő otológiai, pedoaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (süket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókincs fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli.

Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt.

Bár a hallássérült szülő hallássérült gyermekére az adott intézmény pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma (beszéd, gesztus) vonatkozik, kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülőkkel való érintkezésben.

A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

a) A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek (a beszédterületben mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció.

Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásával, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzen a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókinccset, szájról olvasási készséget. Törekedni kell a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.

A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, hogy értsék, ismerjék fel hány szó, rövid mondat grafikus képét, hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket.

b) A nagyothalló – gyermekeknél a beszédterületben mért hallásvesztés 30–45 dB közötti, közép-súlyos esetben 45–65 dB közötti, súlyos esetben 65–90 dB közötti hallásvesztés mutatnak ki. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókinccsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek

használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

c) A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

d) A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

2.4. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat

diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

2.5. A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodáskort megelőzően, közvetlenül szülés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését.

Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- a) az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- d) a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- e) az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

2.6. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókinccs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyék lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az

eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

2.7. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot háttérben az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkéscik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkéscett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkéscett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítségével használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülővel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

2.8. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretszerezést, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicsőítést. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

2. számú melléklet

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszközkészlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az alapfokú művészetoktatás alapprogramja, tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat, továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tanítási nyelvű oktatást biztosító iskola esetén a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizsgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő pedagógiai programot kell érteni.

Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni.

1. ÓVODA

I. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
1.	1. Csoportszoba		
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágycetetek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	

11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
13.	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	a települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
14.	2. Tornaszoba		
15.	tornapad	2	
16.	tornaszőnyeg	1	
17.1	bordásfal	2	
17.2	bordásfal	3 gyermekenként 1	új óvoda építése esetén.
18.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Bosu jellegű fejlesztő eszközök
19.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint, pl.: zsámoly, matrac, labdák, karikák, stb.
20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
21.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		a pedagógiai programban foglaltak szerint.
22.	tükör (az asztal szélességében)	1	
23.	asztal	1	
24.	szék	2	egy gyermek, egy felnőtt.
25.	szőnyeg	1	

26.	jáéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
27.	4. óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint	
28.	asztal	1	
29.	szék	4	
30.	szőnyeg	1	
31.	könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
32.	5. Játszóudvar		
33.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	
34.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	
35.	babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1	
36.	udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	új óvoda építése esetén
37.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	megfelelő árnyékolás biztosításával
38.	takaróháló, takaróponyva	homokozónként 1	a homokozó használaton kívüli lefedéséhez
39.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	IV. rész szerint	pl.: fészekhinta, gyermekcsoportonként 1 db kétülékes lengőhinta, továbbá 3 - 3 db roller, három és kétkerekű kerékpár, mászóka stb.
40.	6. Intézményvezetői iroda		
41.	íróasztal és szék	1-1	
42.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
43.	telefon	1	

44.	könyvszekrény	1	
45.	iratszekrény	1	
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
48.	íróasztal és szék	1-1	
49.	iratszekrény	1	
50.	telefon	1	közös vonallal is működtethető
51.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	tagintézményben perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba		
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám figyelembe vételével	
54.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	
55.	könyvtári dokumentum	500	az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez
56.	könyvszekrény	2	legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítve	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított; gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva
59.	10. Gyermeköltöző		
60.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló

61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
62.	11. Gyermekmosdó, WC helyiség		
63.	törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
64.	falitükör	mosdókagylónként 1	
65.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	
II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK			
	A	B	C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó
3.	fésűtartó	csoportonként 1	
4.	törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	
5.	abrosz	asztalonként 3	
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	
8.	hűtésre, melegítésre, adagolásra szolgáló eszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	1-es típusú diabétesszel érintett gyermek esetében a speciális étkeztetési igényekre tekintettel
III. A FELNŐTTEK MUNKAÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	szennyes ruhatároló	óvodánként	

		(székhelyen és telephelyen) 1	
2.	mosott ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
6.	szárítóállvány	csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólapát, lombvágó, locsolótömlők, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	
10.	porszívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen szintenként) 1-1	pl.: lehet takarítógép

IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		

2.	különbéféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; boltos játékok; jelmezek, LEGO; építő kocka és építőelemek; mágneses építők, fogaskerek készletek)
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: akadálypálya elemei; egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: hangszerkészlet; furulya; dob; triangulum; xilofon; metalofon; cintányér, csengő)
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
6.	értelmi képességeket (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakkjátékszótér eszközcsomag)
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei)
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kirakó eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók)

9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	projektor, vagy interaktív kijelző
12.	hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
	A	B	C
1.	1. Beszédfogyatékosok		
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási fogyatékosok		
5.	dallamíró	csoportonként 1	

6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenhármát, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási fogyatékosok		
12.	olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	